

Nieuwsbrief

DierenArtsenCentrum Noordwolde
Voorjaar 2012

Beste paardeneigenaar,

Op het moment is het rhinopneumonievirus volop in het nieuws. Het virus is vastgesteld op verschillende plaatsen in Nederland. Aangezien er veel onduidelijkheden over dit veel voorkomende virus zijn, zullen we proberen wat opheldering en rust hierover te geven in deze brief. Daarnaast is er kort nog wat aandacht over ontwormen, aangezien wij in de praktijk nog steeds regelmatig problemen tegenkomen, welke wij met deze informatie hopelijk kunnen voorkómen. Heeft u een merrie die gaat veulenen dit voorjaar? Lees dan zeker het deel over ons NIEUWE merrie-veulen pakket!

Sinds enige tijd is de praktijk ook op twitter te volgen. Wij proberen hiermee u van onze laatste acties en nieuws te voorzien.

@DACNoordwolde

Rhinopneumonie

Rhinopneumonie is een virusziekte bij het paard die drie verschijningsvormen kent:

1. verkoudheidsvorm
2. abortus-vorm (besmettelijk verwerpen)
3. neurologische vorm

De verkoudheidsvorm komt zeer regelmatig voor bij jonge paarden. Het veroorzaakt koorts en soms een snotneus en hoesten. De abortus-vorm komt regelmatig voor bij merries en veroorzaakt abortus of zeer zwak geboren veulens die eigenlijk altijd sterven. De **neurologische vorm** komt maar **weinig** voor en veroorzaakt verschijnselen van het zenuwstelsel. Dit begint meestal met een wat slappe staart en incoördinatie bij het lopen (ataxie). Eventueel kunnen er ernstiger verlamingsverschijnselen optreden. Deze paarden hebben intensieve zorg nodig. Paarden overlijden niet aan het virus, maar soms wordt besloten tot euthanasie bij de al langer liggende of niet meewerkende paarden. **Alle**

paarden in Nederland komen regelmatig met het rhinopneumonie virus in contact. Het is helaas niet bekend waarom een bedrijf af en toe getroffen wordt door verlamningsverschijnselen en abortussen.

Behandeling

Er is geen specifieke therapie voor geïnfecteerde paarden. Paarden met een verkoudheid herstellen meestal snel. De abortus-vorm veroorzaakt de dood van de vrucht of het ernstig ziek geboren veulen, maar geeft geen ziekteverschijnselen bij de merrie. Het zieke veulen is helaas niet te behandelen. Bij de neurologische vorm zal er alleen zeer intensieve ondersteunende therapie mogelijk zijn (o.a. katheteriseren van de blaas, regelmatig op de andere zijde leggen en zorg dragen voor voldoende water- en voedselopname). Met een goede verzorging kunnen deze geheel of gedeeltelijk herstellen.

Liggend paard t.g.v. Rhino

Aanbrengen katheter in het bloedvat voor vloeistoftherapie

Preventie

Een vaccinatie tegen de verkoudheidsvorm is redelijk betrouwbaar en wordt tweemaal per jaar gegeven. Vaccineren tegen de abortusvorm dient tenminste vier maal per jaar te gebeuren en biedt geen volledige bescherming tegen abortus. Tegen de neurologische vorm lijkt vaccineren minder effectief, wel kan het vaccineren van een hele stal het rondgaan van het virus verminderen. Wanneer er al een besmetting aanwezig is, wordt vaccineren sterk afgeraden.

Verspreiding

Het virus verspreidt zich door direct contact tussen paarden, maar ook gemakkelijk bij meerdere paarden in een kleinere ruimte door de lucht. Het kan in principe ook door contact met de mens via de kleren en handen worden overgedragen als deze van het ene naar het andere paard gaat. Wanneer een paard een ander paard in het bos tegenkomt en deze hebben beide geen direct contact, kan het virus ook niet overgedragen worden. Tot twee weken na de laatste koorts piek van de besmette paarden dient er geen contact met andere paarden te zijn.

Wedstrijden

Op een buitenwedstrijd is de kans op besmetting vrij gering aangezien er weinig direct contact tussen de paarden zal zijn. Bij een binnenwedstrijd is de besmettingskans groter

doordat in een kleine ruimte de infectie zich ook via de lucht kan verspreiden. Stress (vervoer, wedstrijden, etc.) doet bij besmette paarden de kans op neurologische symptomen toenemen. Daarom is het verstandig tweemaal daags te temperen en wanneer de temperatuur boven 38.5°C komt, stress en inspanning voor het paard te vermijden.

Rhinopneumonie virus

Rhinopneumonie is een herpesvirus, wat betekent dat het paard een drager kan worden van het virus (net zoals de koortslip bij de mens een herpesvirus is). Bij een infectie zal het lichaam afweerstoffen tegen het virus maken, maar niet voldoende om het virus geheel uit het lichaam te verwijderen. Wanneer de weerstand bij het paard wat lager is (slechte lichaamsconditie, doormaken andere infectie, etc.), ziet het virus weer kans op te spelen en komt het weer terug. Doordat het lichaam het virus niet volledig kan verwijderen, is er dragerschap ontstaan. Gevolgen hiervan zijn dat het paard steeds weer last van zijn infectie kan krijgen, maar deze kan ook anderen besmetten (wanneer het virus weer actief is in het lichaam). Het lijkt erop dat 30-40% van de paarden die een rhinopneumonie infectie doormaken, drager van het virus worden. Deze informatie is mede afkomstig van de faculteit diergeneeskunde, Universiteit Utrecht.

Aanvullend kunt u via onze site of rechtstreeks (<http://youtu.be/QNHT7adOqxI>) het filmpje: '100 seconden dierenarts' met extra informatie over rhinopneumonie, vinden.

| NIEUW |

€119,44 excl.

Merrie-veulen pakket

Het fokken van een veulen is toch altijd weer een spannende en vreugdevolle bezigheid. Wij krijgen veel vragen rondom de geboorte van een veulen en uiteraard wil u het pasgeboren veulen een zo goed mogelijke start geven. Daarom hebben wij besloten een merrie-veulenpakket samen te stellen. Dit pakket ter waarde van €119,44 excl. btw bestaat uit:

- een boekje met achtergrondinformatie en tips rondom het veulenen,
- een visite van de dierenarts bij uw merrie met pasgeboren veulen met:
  - o een onderzoek van de merrie na de geboorte van het veulen,
  - o een onderzoek van het pasgeboren veulen,
  - o een **bloedonderzoek** van het veulen **aan huis**, om te testen of deze voldoende biest (eerste melk van de merrie met afweerstoffen) opgenomen heeft.

Door middel van het bloedonderzoek weten we tijdig of het veulen een goede start maakt. Op die manier kunnen we de komende problemen voor zijn. Het veulen behoort minimaal 12 uren oud zijn voordat de bloedtest gedaan kan worden. De visite horende bij dit pakket kan

daarom 's ochtends tussen 8 en 9 aangemeld worden, tijdens het telefonisch spreekuur van de dierenartsen. Mocht het allemaal eerder niet goed lijken te gaan, zal er uiteraard eerder naar gekeken moeten worden en moet u zeker tijdig bellen.

Ontwormen

Het ontwormen blijft een lastig onderwerp en wij willen daar graag zo goed en duidelijk mogelijk in adviseren. Ondertussen zal het u als klant duidelijk zijn, dat wij het liefste zo veel mogelijk willen adviseren over ontwormen aan de hand van een mestonderzoek. De reden daarvoor is, dat er (met goede bedoelingen) in het verleden teveel ontwormd is, waardoor er resistentie ontstaan is tegen ontwormingsmiddelen op bedrijven. Resistentie betekent dat het ontwormingsmiddel niet meer effectief is tegen wormen, waar het eerder wel tegen werkte. Om te voorkomen dat deze lijn van resistentie zich doorzet moeten wij zo bewust mogelijk ontwormen. Het ontwormen is een (te) uitgebreid onderwerp voor deze nieuwsbrief. Voor volledige achtergrond informatie willen wij u in ieder geval doorverwijzen naar <http://parasietenwijzer.nl>. Een link naar deze site staat ook op onze website op het paardenonderdeel onder het kopje 'ontwormen' en dan 'parasietenwijzer'.

Paard ouder dan 1 jaar

Wij merken dat er mensen zijn die het te intensief vinden om regelmatig mestonderzoek te laten doen. Een tegemoetkomend en een zo optimaal mogelijk alternatief (welke geen 100% garantie biedt tegen problemen en minder precies is dan alleen ontwormen aan de hand van mestmonsters) is, dat de paarden (ouder dan 1 jaar leeftijd) in het voorjaar met ivermectine (Eraquel) ontwormd worden, in de zomer toch een beperkt aantal mestonderzoeken (aantal afhankelijk van de uitslagen) laten doen voor het monitoren van de besmetting. Uiteindelijk kan in oktober/november ontwormd worden met ivermectine/moxidectine + praziquental. (Equimax of Equest pramox, tevens tegen de lintworm).

Typisch 'wormenpaard'
(Bron: <http://parasietenwijzer.nl>)

Cyathostominae larven op de mest
(Bron: <http://parasietenwijzer.nl>)

Lintwormen vastgehecht aan darmwand
(Bron: <http://parasietenwijzer.nl>)

Veulen

Pasgeboren veulens hoeven pas op 2 maanden leeftijd ontwormd te worden met pyrantel (Strongid-P). Deze ontworming kan vervolgens om de twee maanden herhaald worden tot het voorjaar. Daarna kunnen deze dieren meegenomen worden in het schema van de oudere paarden.

Spoelwormen in de darm van een veulen

(Bron: <http://parasietenwijzer.nl>)

Drachtige merrie

Drachtige merries dienen net voor het veulenen uit, of op de dag van het veulenen zelf, ontwormd te worden met ivermectine (Eraquel). Zo wordt voorkomen dat zij de veulenworm via de melk overdraagt naar het pasgeboren veulen.

Management

Naast deze mestonderzoeken en ontwormingen is het vooral belangrijk de infectiedruk zo laag mogelijk te houden. Dit kan gedaan worden door de mest wekelijks uit het land te verwijderen, niet teveel paarden op een klein stuk land te zetten, etc.)

Samenvattend blijft het een lastig en altijd actueel onderwerp. Onze dierenartsen houden zich door middel van nascholing en het lezen van vakliteratuur zo goed mogelijk op de hoogte van de laatste ontwikkelingen, om u een zo goed mogelijk advies te kunnen bieden.

Hopelijk heeft deze nieuwsbrief u meer duidelijkheid over het rhinopneumonievirus en het ontwormen kunnen geven. Voor vragen zijn wij altijd bereikbaar.

Vriendelijke groeten,

DierenArtsenCentrum Noordwolde